

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

Філософський факультет

Кафедра логіки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заст. декана
філософського факультету
доц. Комаха Л.Г.

« ____ » _____ 2017 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
„ЕРИСТИКА. ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА АРГУМЕНТАЦІЇ”**

для студентів ННЦ „Інститут біології та медицини”

галузь знань **091 Біологія**
спеціальність **6.040102 Біологія**
освітній рівень **Бакалавр**
освітня програма **Біологія**
вид дисципліни **Блок вільного вибору студента**

Форма навчання **денна**
Семестр **5**
Навчальний рік **2017/2018**
Кількість кредитів ECTS **3**
Мова викладання **українська**
Форма заключного контролю **залік**

Викладачі: Колотілова Наталія Андріївна, к.філос.н., доцент кафедри логіки

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__»__ 20__р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__»__ 20__р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2017

Розробники: *Колотілова Наталія Андріївна, к.філос.н., доцент кафедри логіки*

Затверджено

« _____ » _____ 2017 р.

Зав. кафедри логіки

_____ (проф. Хоменко І.В.)

Протокол № 11 від « 12 » червня 2017 р.

Схвалено науково - методичною комісією філософського факультету

Протокол від « 31 » _____ серпня _____ 2017 року № 2

Голова науково-методичної комісії

_____ (доц. Маслікова І.І.)

« 31 » _____ серпня _____ 2017 року

Схвалено науково-методичною комісією ННЦ „Інститут біології та медицини”

Протокол від « 22 » _____ червня _____ 2017 року № 3

Голова науково-методичної комісії

_____ (доц. Скрипник Н.В.)

« _____ » _____ 2017 року

ВСТУП

1. Мета дисципліни – забезпечення стійкої системи знань з теорії еристики, що сприятиме вдосконаленню навичок аналізу та побудови аргументації, проведенню суперечок різних типів.

2. Вимоги до вибору навчальної дисципліни:

1. До початку вивчення цього курсу студенти мають **знати** основні етапи та характеристики історико-культурного процесу; основні методи наукових досліджень.
2. **Вміти** збирати та інтерпретувати інформацію для побудови аргументацій, будувати міркування, робити раціональні висновки з наявної інформації.
3. **Володіти елементарними навичками** роботи з фаховою літературою, управління інформацією, критичного ставлення до подій та явищ.

3. Анотація навчальної дисципліни: дисципліна „Еристика. Теорія та практика аргументації” належить до переліку дисциплін вільного вибору студента та викладається у 5 семестрі бакалаврату. Навчальна дисципліна знайомить студентів з предметом та історією еристики, видами суперечок, складниками аргументації. Розглядаються форма, схема та структура аргументації. Визначаються правила, помилки та прийоми впливу щодо точки зору, аргументів та процедури суперечки.

4. Завдання (навчальні цілі) – надати студентам цілісну систему знань про теорію та практику мистецтва суперечки.

5. Результати навчання:

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація 4. автономність та відповідальність)		Методи викладання і навчання	Методи оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
	Знати:			
1.1	предмет та історію еристики, види суперечок	Лекція, семінар	Усна відповідь, письмова контрольна робота	5
1.2	складники аргументації	Лекція, семінар	Експрес- тестування,	5

			письмова контрольна робота	
1.3	види аргументації за формою, схемою та структурою	Лекція, семінар	Експрес-тестування, письмова контрольна робота	5
1.4	правила ведення суперечок	Лекція, семінар	Експрес-тестування, письмова контрольна робота	5
1.5	помилки в суперечках	Лекція, семінар, конспект першоджерел	Експрес-тестування, письмова контрольна робота	5
1.6	прийоми впливу в суперечках	Лекція, семінар	Експрес-тестування, письмова контрольна робота	5
	Вміти:			
2.1	аналізувати аргументацію в текстах з точки зору схеми та структури	Семінар	Практичні завдання, письмова контрольна робота	5
2.2	будувати аргументацію для обґрунтування власних тез	Семінар	Практичні завдання, письмова творча робота	5
2.3	будувати критику інших відомих положень з певної теми	Семінар	Практичні завдання, письмова творча робота	5
2.4	аналізувати суперечки на предмет дотримання правил	Семінар	Самостійна робота	5
2.5	аналізувати суперечки на предмет наявних помилок	Семінар	Самостійна робота	5
2.6	ефективно застосовувати прийоми впливу на співрозмовника в суперечках	Семінар	Усна відповідь, самостійна робота	15
	Комунікація:			
3.1	демонструвати здатність до	Семінар	Усні відповіді	5

	вільної комунікації мовою навчання			
3.2	грамотно презентувати свою позицію стосовно обговорюваної теми	Семінар	Презентація самостійної роботи	10
3.3	брати участь у фахових дискусіях у процесі аудиторної роботи	Семінар	Обговорення аргументативних текстів	5
	Автономність та відповідальність			
4.1	самостійно шукати та критично опрацьовувати літературу з досліджень аргументації	Самостійна робота	Конспекти першоджерел	3
4.2	приймати самостійні рішення щодо вибору способів побудови аргументації в суперечках різного типу	Семінар	Самостійна робота, письмова творча робота	4
4.3	нести відповідальність за неангажованість оцінки суперечок з точки зору еристики	Семінар	Обговорення аргументативних текстів	3

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання (необов'язково для вибіркових дисциплін)

Результати навчання дисципліни					
Програмні результати навчання	.1	.2	.1	.1	.2

7. Схема формування оцінки:

Контроль знань здійснюється за системою ECTS, яка передбачає дворівневе оцінювання засвоєного матеріалу, зокрема **оцінювання теоретичної підготовки** – результати навчання (знання 1.1–1.6), що складає 30% від загальної оцінки та **оцінювання практичної підготовки** – результати навчання (вміння 2.1–2.6); (комунікація 3.1-3.3); (автономність та відповідальність 4.1-4.3), що складає 70% загальної оцінки.

7.1. Форми оцінювання студентів

- семестрове оцінювання:

1. Усна відповідь:

2 бали – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання;

1 бал - в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє

глибини знань, не спирається на необхідну навчальну літературу, має у відповіді суттєві неточності.

2. Експрес-тестування:

2 бали – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом;

1 бал – студент не в повному обсязі володіє матеріалом.

3. Конспект першоджерел:

10 балів – студент опрацював всі необхідні тексти;

5 балів – студент законспектував не всі необхідні тексти.

4. Письмові завдання:

2 бали – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, правильно виконує практичні завдання;

1 бал – студент у цілому володіє навчальним матеріалом, виконання практичних завдань містить суттєві неточності.

5. Самостійна робота:

10-9 балів – студент грамотно аналізує аргументативний текст, демонструє ґрунтовні знання, правильно будує власну аргументацію;

8-5 балів – студент у достатньому обсязі володіє матеріалом, аналіз аргументативного тексту містить певні неточності, власна аргументація містить помилки;

4-0 балів – студент фрагментарно володіє матеріалом, аналіз аргументативного тексту містить суттєві неточності, демонструє несамотійність у побудові аргументації.

6. Письмова творча робота:

20-17 балів – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, всебічно розкриває зміст поставленого завдання, демонструє прийнятність, достатність, релевантність, відсутність помилок у побудованій аргументації в письмовій творчій роботі;

16-13 балів – студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, в основному розкриває зміст поставленого завдання. Допускаються несуттєві неточності, помилки у побудованій аргументації в письмовій творчій роботі;

12-8 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, самотійності у вирішенні поставлених завдань, не спирається на необхідну навчальну літературу, робота містить суттєві неточності;

7-0 балів - не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки в роботі. Демонструє не самотійність у виконанні завдань.

- підсумкове оцінювання:

Підсумкова контрольна робота:

20-18 балів студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, всебічно розкриває зміст поставленого завдання;
 17-15 балів - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, в основному розкриває зміст поставленого завдання. Допускаються несуттєві неточності, помилки;
 14-12 балів - в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, самостійності у вирішенні поставлених завдань, не спирається на необхідну навчальну літературу, робота містить суттєві неточності;
 11-0 балів - не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки в роботі. Демонструє не самостійність у виконанні завдань.

Семестрову кількість балів формують бали, отримані студентом у процесі засвоєння матеріалу зі змістової частини та виконання індивідуальних творчих робіт.

7.2. Організація оцінювання за формами контролю:

Види робіт		Семестрова кількість балів	
		Min – 48 балів	Max – 80 балів
Усна відповідь	Семінари протягом семестру	«1» x 5 = 5	«2» x 5 = 10
Письмові завдання	Лекції протягом семестру	«1» x 5 = 5	«2» x 5 = 10
Експрес-тестування	Семінари протягом семестру	«1» x 5 = 5	«2» x 5 = 10
Конспекти першоджерел	Жовтень	«5» x 1 = 5	«10» x 1 = 10
Аналіз аргументативного тексту (самостійна індивідуальна робота)	Жовтень	«8» x 1 = 8	«10» x 1 = 10
Підготовка аргументативного тексту (самостійна індивідуальна робота)	Листопад	«8» x 1 = 8	«10» x 1 = 10
Письмова творча робота	Листопад	«12» x 1 = 12	«20» x 1 = 20
Підсумкова контрольна	Остання лекція	«12» x 1 = 12	«20» x 1 = 20

робота			
--------	--	--	--

Підсумкове оцінювання у формі заліку: підсумкова кількість балів з дисципліни (максимум 100 балів) визначається як проста сума балів за систематичну роботу впродовж семестру. Залік виставляється за результатами роботи студента впродовж усього семестру. Таким чином, підсумкова оцінка складається із суми семестрової кількості балів та підсумкової контрольної роботи.

При простому розрахунку отримуємо:

	Семестрова кількість балів	ПКР (підсумкова контрольна робота) / залік	Підсумкова оцінка
Мінімум	48	12	60
Максимум	80	20	100

Шкала відповідності оцінок:

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59
Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни: у курсі передбачено 1 змістова частина. Заняття проводяться у вигляді лекцій, семінарів, з використанням інтерактивних методів навчання. Завершується дисципліна заліком.

Змістова частина курсу присвячена теорії еристики (предмет, складники аргументації, види суперечок, види аргументації за формою, схемою та структурою, правила, помилки та прийоми впливу в суперечках), засвоєння якої надасть можливість студентам грамотно будувати власну аргументацію, критикувати положення опонентів, проводити суперечки різних типів.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ І СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№	НАЗВА ТЕМИ	Кількість годин		
		Лек.	Сем.	Сам. роб.
1.	Тема 1. Предмет еристики	2		
2.	Предмет та історія еристики		2	
3.	Тема 2. Форма аргументації	2		
4.	Дедуктивна аргументація		2	
5.	Правдоподібна аргументація		2	
6.	Правило логічності (конспект)			12
7.	Тема 3. Схема та структура аргументації	2		
8.	Види аргументації за схемою та структурою		2	
9.	Аналіз аргументативного тексту			20

10.	Тема 4. Правила та типові помилки щодо точки зору в суперечках	2		
11.	Прийоми впливу щодо точки зору		2	
12.	Тема 5. Правила та типові помилки щодо аргументів у суперечках	2		
13.	Прийоми впливу щодо аргументів		2	
14.	Тема 6. Правила та типові помилки щодо процедури суперечки	2		
15.	Процедурні прийоми впливу		2	
16.	Підготовка аргументативного тексту			30
17.	Підсумкова контрольна робота	2		
	Всього	14	14	62

Загальний обсяг – 90 год., у тому числі:

Лекцій – **14 год.**,

Семінарських занять – **14 год.**,

Самостійна робота – **62 год.**

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Еемерен Ф. ван, Гроотендорст Р., Хенкеманс Ф.С. Аргументация: анализ, проверка, представление. – СПб., 2002.
2. Колотилова Н.А. Риторика. – К., 2007.
3. Хоменко І.В. Еристика. – К., 2008.

Додаткова:

1. Аристотель О софистических опровержениях. – Соч.: В 4-х т. – Т.2. – М., 1978.
2. Важнейшие концепции теории аргументации. – СПб, 2006.
3. Герасимова И.А. Введение в теорию и практику аргументации. Учебное пособие. М., 2007.
4. Еемерен Ф. ван, Гроотендорст Р. Аргументация, коммуникация и ошибки. – СПб., 1992.
5. Еемерен Ф. ван, Гроотендорст Р. Речевые акты в аргументативных дискуссиях. – СПб, 1994.
6. Зайцев Д.В. Теория и практика аргументации. – М., 2007.
7. Ивин А.А. Основы теории аргументации. – М., 1997.
8. Комаха Л.Г. Логічні засади аргументації у філософському знанні. – К., 2015.
9. Мысль и искусство аргументации. – М., 2003.
10. Поварнин С.И. Спор. О теории и практике спора. – СПб, 1996.
11. Рузавин Г.И. Логика и аргументация. – М., 1997.
12. Уолтон Д. Аргументы ad hominem. – М., 2002.
13. Шопенгауэр А. Эристика, или искусство спорить. – СПб, 1900.
14. Щербина О.Ю. Логіка та юридична аргументація. – К., 2013.
15. Эко У. Отсутствующая структура. Введение в семиологию. – СПб., 2004.
16. Эко У. Полный назад! «Горячие войны» и популизм в СМИ. – М., 2007.

17. Argumentation // <http://www.springerlink.com/content/0920-427x/>
18. Rhetoric and Argumentation in the Beginning of the XXI Century // <http://books.google.com.ua/books?id=bomi2eh7xocC&pg=PA265&lpg=PA265&dq=reboul+rhetoric&source=bl&ots=0qRtsNK-7A&sig=GuZXBw7JC-vISKxXe-IcJWb1WpA&hl=ru#v=onepage&q&f=false>
19. Tindale Cr.W. Rhetorical Argumentation: Principles of Theory and Practice // <http://www.sagepub.com/booksProdDesc.nav?prodId=Book226569#tabview=samples>
20. Walton D. // <http://www.dougwalton.ca/papers.htm>